

ПАМ'ЯТАЮЧЫ ЗАПАВЕТ МАЙСТРА

ЛАРЫСА ТАІРАВА

Трэці Рэспубліканскі фестываль памяці Г.Жыхарава распачаўся падчас святкавання 90-годдзя з дня нараджэння выдатнага дзеяча нашага музычнага мастацтва. Пяць папярэдніх святочных дзён сталі адметнымі ў культурным жыцці краіны. Традыцыйна Жыхараўскія фестывалі праводзіцца Беларускай акадэміяй музыкі раз на пяць гадоў. Ішчытарам з'яўляецца Асацыяцыя беларускіх дамрыстаў і мандаліністаў (АБДМ), якую ўзначальвае заслужаная артыстка РБ, прафесар Акадэміі музыкі Г.Асмалоўская — вучанца і паслядоўніца Георгія Іванавіча. Першы такі фестываль адбыўся ў 1995 годзе.

Аркестр рускіх народных інструментаў Брэсцкага музычнага каледжа (кіраўнік М.Алпанаў).

Адметнымі рысамі апошняга фестывалю сталіся шырокі размах і падзвычайны пасычаны графік святочных падзей, куды ўваходзілі юбілейныя навуковыя чытанні, конкурс маладых выканаўцаў, а таксама канцэртныя выступленні ансамбляў і аркестраў народных інструментаў з розных куткоў краіны.

Арганізатары фестывалю пакапаціліся, каб прыцягнуць да ўдзелу як мага больш самых розных па складзе цікавых калектываў. Прычым, перавага была аддадзена гасцім з перыферыі.

На думку многіх спецыялістаў, менавіта перыферыя паказала высокі ўзровень выканальніцтва па народных інструментах. Дамрысты, балалаечнікі ігралі тэхнічна, вабілі чысцінсай, бісернай тэхнікай, празрыстасцю гуку, працікнёнай шчырасцю.

Амаль усе калектывы ігралі «жывым» гукам, без мікрафонаў (нават салісты аркестраў балалаечніца Т.Іванова і дамрыстка-мандаліністка І.Корсак), і гэта натуральна ў камерных залах. Таму, папэўна, ансамбль народных інструментаў «Caravan-orchestra» БДУ культуры і мастацтваў пад кіраўніцтвам

У.Гінько літаральна «выбіўся» з агульнай плыні. У ансамблі былі «падгучаны» нават ударныя інструменты, што сведчыла пра недастатковы мастацкі густ яго ўдзельнікаў.

Безумоўнымі лідэрамі фестывалю сталі прафесійныя калектывы. Ансамбль салістаў Белдзяржфілармоніі пад кіраўніцтвам І.Іванова ўравіў бездакорным акадэмічным майстэрствам. Малады калектыв, у складзе якога выпускнікі Акадэміі музыкі — лаўрэаты міжнародных конкурсаў, хутка расце.

Лаўрэат 14-ці міжнародных конкурсаў інструментальны ансамбль «Лірыца» Гомельскай абласной філармоніі пад кіраўніцтвам Т.Анціпава пакінуў незабыўнае ўражанне. Творы Л.Маліноўскага, А.Н'яполы, Ю.Кукузенкі сведчылі пра надзвычай шырокую творчую палітру мастацкіх прыхільнасцей калектыву. Музыкантаў «Лірыцы» вылучала бездакорнае валоданне сваімі інструментамі, памножанае на выдатнае акцёрскае майстэрства.

Падчас фестывалю адбыўся фінальны тур конкурсу маладых выканаўцаў на народных інструментах. Два адборачныя (рэгіянальныя) туры праводзіліся па месцах адукацыі канкурсантаў. Праграму фінальнага тура складалі творы буйной формы і абавязковае сачыненне па выбары канкурсантаў

у пералажэнні Г.Жыхарава. Сярод дамрыстаў першае месца заняла Кацярына Мачалава з Віцебскага музычнага вучылішча (выкладчык І.Грэцкая). Другое — студэнтка Акадэміі музыкі Надзея Рудзько (клас Г.Асмалоўскай). На трэцім месцы — чатыры прадстаўнікі Акадэміі: Марыя Дончанка, Вольга Табалдыева (клас Г.Асмалоўскай), Ілля Драгуноў (клас М.Марэцкага) і Ганна Паласмак (клас Л.Чарняка). Першае месца сярод балалаечнікаў засталася вакантным. Другое — у студэнткі Акадэміі музыкі Алены Нехвядовіч (клас М.Ільной). Трэцяе месца — у навучэнца Баранавіцкага вучылішча Аляксея Скібскага (клас С.Рэгеля).

Значны пласт фестывальнай праграмы склалі шэсць аркестраў народных інструментаў. Тры з іх — сталічныя калектывы. Перш за ўсё аркестр народных інструментаў Акадэміі музыкі, які больш за 30 гадоў ўзначальвае дэкан выканальніцкага факультэта С.Кафанаў. Ён паказаў адпаведную свайму статусу сур'ёзную, акадэмічную праграму. Сапраўдным творчым здабыткам калектыву сталася 1-я частка Канцэрта для мандаліны з аркестрам Р.Калачы, інструментавая спецыяльна для выдатнай мандаліністкі Патаалі Корсак — уладальніцы Гран-пры міжнароднага конкурсу мандаліністаў у Японіі.

Аркестр рускіх цародных інструментаў (АРНІ) Мінскага музычнага вучылішча пад кіраўніцтвам Л.Гінько заўсёды вызначасца імкненнем парадаваць слухачоў новым, арыгінальным рэпертуарам. Аднак новы рэпертуар патрабуе шмат часу на яго асваенне. Мабыць, часу і не хапіла аркестру, каб давесці праграму да дасканаласці.

Сапраўдным адкрыццём і адной з яркіх падзей фестывалю з'явілася выступленне АРНІ Магілёўскай філармоніі. Шмат гадоў тон калектыву задае мастацкі кіраўнік і дырыжор Леанід Іваноў – вучань і пашчэнік Г.Жыхарава. Ён прадставіў класічную (з пункту гледжання народна-інструментальнага жанру) праграму. Добра вядомыя творы, здавалася б, што можна тут адшукаць? Але ж феномен майстра якраз і заключаецца ў тым, каб знайсці штосьці незвычайнае, непаўторнае ў звыклым. Сваім выкананнем Л.Іваноў здолеў узяць такія неверагодныя пласты твораў, пра якія мы нават не здагадаліся.

Апошні фестывальны дзень быў асабліва багаты на падзеі. На закрыцці святочнага марафону выступалі адразу два аркестравыя калектывы: у першым аддзяленні АРНІ Маладзечанскага му-

дэ, праграме і сілс гуку набліжаецца да сімфанічнага, асабліва з увядзеннем медных духавых інструментаў у сімфанічнай паэме Я.Святлапава «Каліна чырвоная», прысвечанай памяці В.Шукшына. Замахнуцца на такі складаны сімфанічны твор, яго пераадаванне па народны аркестр (а па сутнасці – пераасэнсаванне) – далёка не кожнаму калектыву пад сілу. Мікалай Алданаў з задачай справіўся выдатна. Наогул выкананне ўсёй праграмы вызначалася тонкім густам і глыбокім спасціжэннем мастацкай драматургіі кожнага твора.

Фестываль стаўся свосабылівым плёнам няспынай, мэтанакіраванай і, самае галоўнае, выніковай дзейнасці Асацыяцыі беларускіх дамрыстаў і маנדальністаў. За кароткі тэрмін яна здолела вывесці нямала выканаўцаў на годны прафесійны ўзровень. Усе раптам пераканаліся, што дамрысты і маנדальністы краіны іграюць вельмі добра! І перамагаюць на шматлікіх рэспубліканскіх і міжнародных конкурсах. Традыцыйна лічылася, што ў народна-інструментальным выканальніцтве першыноство належыць цымбалістам. Але фестываль памяці Г.Жыхарава ўнёс карэктывы ў звык-

лы расклад. Дамрысты, балалаечнікі прадэмапстравалі выдатную тэхніку і валоданне гукам.

Прыемна здзівіла і цікаваць грамадства да фестывальных падзей, пра што сведчылі перапоўненыя залы канцэртаў. Відавочна, такія фестывалі трэба праводзіць часцей (можна, раз у два-тры гады).

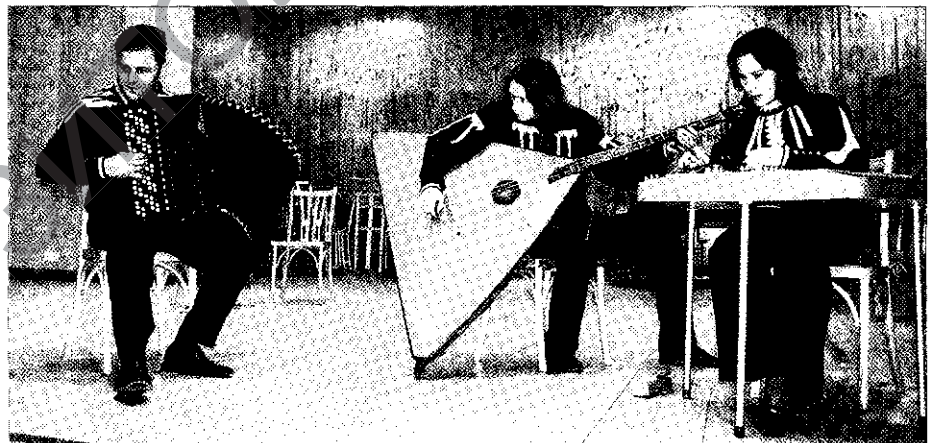
Святочныя падзеі міжволі выклікаюць думку: які лёс чакае фестываль памяці Г.Жыхарава, калі раптам скончыцца энтузіязм у зацікаўленых асоб і тых, хто падтрымлівае высакароднае пачынанне? Што будзе з нашымі бага-

К.Мачалава (домра, I месца).

А.Нехвадовіч (балалайка, II месца).

Інструментальны ансамбль «Лірыца» Гомельскай абласной філармоніі (кіраўнік Т.Анціпаў).

звычайнага вучылішча імя М.Агіпскага пад кіраўніцтвам Т.Бяльковай, у другім АРНІ Брэсцкага музычнага каледжа імя Р.Шырмы (мастацкі кіраўнік і дырыжор М.Алданаў). Кожны з іх мог бы даць асобны канцэрт жывой музыкі. Праграма маладзечанскага АРНІ, скіраваная на шырокае слухачкае кола, складалася з добра вядомых твораў, была, як заўсёды, адточана да дробязей і выканана па-жаночы пяшчотна, пранікнёна. Балалаечнік Дзмітрый Стрыж стаў сапраўдным кумірам вечара.

У адрозненне ад маладзечанскага калектыву, аркестр пад кіраўніцтвам М.Алданава па інструментальным скла-

І.Драгунюў (мандаліна, III месца).

тым і традыцыямі, калі перавядуцца аднадумцы ў галіне мастацтва? І што зрабіць, каб такія высокапрафесійныя артысты, як квартэт салістаў Белдзяржфілармоніі пад кіраўніцтвам Ігара Іванова ці музыканты ансамбля «Лірыца» працавалі тут, у нашай краіне, каб не з'язджалі за мяжу, каб мелі магчымасць рухацца наперад, цалкам рэалізаваць свой багаты творчы патэнцыял? На мой погляд, трэба зусім няшмат – дзяржаўнае стаўленне да такога роду фестывалю і... адпаведнае фінансаванне, каб выдатныя музыканты мелі магчымасць як мага больш іграць, а слухачы – іх слухаць.

АСАЦЫЯЦЫЯ ДАМРЫСТАЎ І МАНДАЛЬНІСТАЎ ПРАДСТАЎЛЯЕ...